

III

(Přípravné akty)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

563. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ EVROPSKÉHO HOSPODÁŘSKÉHO A SOCIÁLNÍHO VÝBORU –
INTERACTIO, 22. 9. 2021–23. 9. 2021

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Zlepšování právní úpravy: společně v zájmu lepší tvorby právních předpisů

(COM(2021) 219 final)

(2021/C 517/06)

Zpravodaj: **Heiko WILLEMS**

Žádost o vypracování stanoviska	dopis Komise, 1. července 2021
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Jednotný trh, výroba a spotřeba
Přijato v sekci	2. září 2021
Přijato na plenárním zasedání	22. září 2021
Plenární zasedání č.	563
Výsledek hlasování	
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	231/0/4

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV je potěšen skutečností, že i pro novou Komisi je zlepšování právní úpravy jednou z priorit. Vyzývá Komisi a normotvůrce EU, aby systém zlepšování právní úpravy EU soustavně prohlubovali a rozvíjeli ve všech jeho aspektech a aby při své činnosti systematicky využívali nástroje a pokyny pro zlepšování právní úpravy.

1.2. EHSV zdůrazňuje, že zlepšování právní úpravy je zásadní složkou řádné správy věcí veřejných a řádné tvorby právních předpisů. Může přispět k zajištění toho, aby byly procesy spojené s tvorbou politik transparentní, odpovědné a participativní a dávaly vzniknout takovým předpisům, které budou vycházet z faktických podkladů a budou nezávisle posouzené, jednoduché, jasné, soudržné, účinné, udržitelné, účelné, proporcionální, použitelné i v budoucnu a snadno splnitelné. Jedná se o nezbytný předpoklad pro to, aby měly EU i její orgány a instituce demokratickou legitimitu a také důvěru ze strany občanů.

1.3. EHSV zdůrazňuje, že nástroje pro zlepšování právní úpravy musí zůstat politicky neutrální a musí být jasné odděleny od procesu přijímání politických rozhodnutí, jež má zůstat vyhrazeno k tomu určeným politickým subjektům s řádným mandátem. Je třeba vždy věnovat stejnou míru pozornosti hospodářským, environmentálním a sociálním aspektům unijních právních předpisů a posuzovat jejich dopad z kvantitativního i kvalitativního hlediska.

1.4. EHSV upozorňuje na to, že pandemie COVID-19 vyvolala v Evropě zdravotní, sociální a hospodářskou krizi, jakou tento kontinent nezažil od roku 1945. Vyzývá tudíž Komisi, aby za těchto mimořádných okolností věnovala zvláštní pozornost různorodému dopadu navrhaných opatření v těchto oblastech, což přispěje k tomu, abychom se z této krize co nejdříve a v plném rozsahu zotavili.

2. Obecné připomínky

2.1. EHSV poukazuje na to, že sdělení bylo předloženo se značným zpožděním. Naléhavě Komisi žádá, aby dohnala ztracený čas, vyjasnila své návrhy na základě níže uvedených připomínek a co nejrychleji uskutečnila navržená opatření.

2.2. EHSV upozorňuje na to, že zlepšování právní úpravy může přispět k tomu, aby měli občané, pracovníci, podniky a orgány veřejné správy k dispozici co nejlepší regulační rámec. Zdůrazňuje, že by zlepšování právní úpravy mělo napomoci k tomu, aby byl v souladu s článkem 3 SFEU ve všech oblastech dokončen jednotný trh, zlepšilo se jeho fungování a zvýšila se jeho odolnost a konkurenceschopnost, bylo možné realizovat výzkum a inovace, podnítil se udržitelný růst a vznik kvalitních pracovních míst, podpořila se ekologická a digitální transformace a byl posílen jeho sociální rozměr a sociálně tržní hospodářství.

2.3. EHSV vybízí Komisi, aby zásady a nástroje zlepšování právní úpravy i nadále prosazovala v rámci všech svých útvarů a aby při tom mj. pravidelně pořádala školení určená zaměstnancům na všech úrovních, díky nimž se budou moci s těmito zásadami a nástroji seznámit a následně je také uplatňovat.

2.4. V souladu se svými předcházejícími stanovisky ⁽¹⁾ EHSV připomíná, že zlepšování právní úpravy „není podle jeho názoru to, zda na úrovni EU regulovat ‚více‘ nebo ‚méně‘, nebo jestli určité politické oblasti deregulovat či je v zájmu jiných priorit upozadit, a zpochybnit tak hodnoty, které EU považuje za důležité: sociální ochranu, ochranu životního prostředí a základní práva“ ⁽²⁾. Upozorňuje rovněž na to, že zlepšování právní úpravy nesmí vést k nadměrné byrokratizaci tvorby politik EU ani k nahrazení politických rozhodnutí technickými postupy.

3. Konkrétní připomínky

3.1. EHSV je institucionálním zástupcem organizované občanské společnosti v EU a působí jako prostředník mezi normotvůrci EU a organizacemi občanské společnosti a sociálními partnery. Disponuje rozsáhlými zkušenostmi a odbornými znalostmi ve všech záležitostech souvisejících se zlepšováním právní úpravy. Níže uvádí své připomínky ke konkrétním aspektům, jimiž se sdělení zabývá, a také k jiným aspektům, které ve sdělení zahrnuté nejsou, ale dle jeho názoru je nutné je vyzdvihnout.

3.2. Subsidiarita a proporcionalita

3.2.1. EHSV připomíná svá doporučení týkající se subsidiarity a proporcionality, která formuloval ve svých předcházejících stanoviscích ⁽³⁾. Znovu zdůrazňuje, že by Unie měla jednat pouze tehdy, jsou-li tyto zásady plně dodrženy a přináší-li společné opatření přidanou hodnotu pro všechny. Vybízí Komisi, aby za tímto účelem v plném rozsahu provedla doporučení pracovní skupiny pro subsidiaritu, proporcionalitu a scénář „Méně, zato efektivněji“ ⁽⁴⁾.

3.3. Shromažďování faktických podkladů a veřejné konzultace

3.3.1. EHSV je potěšen tím, že Komise hodlá zefektivnit a usnadnit shromažďování faktických podkladů. Vítá rovněž záměr lépe zapojit příslušné zúčastněné strany a vědeckou obec do tvorby politik a ulehčit veřejnosti přístup k faktickým podkladům, z nichž vycházejí jednotlivé návrhy.

3.3.2. Co se týče konzultace se zúčastněnými stranami, odkazuje EHSV na své stanovisko ⁽⁵⁾ a na stanovisko platformy REFIT ⁽⁶⁾, na jehož přípravě se podílel. Upozorňuje na to, že veřejné konzultace jsou důležitou složkou procesu shromažďování faktických podkladů a nikdy nesmí být prováděny pouze formálně s již předem určenými výsledky. Komise by se měla vždy snažit vést konzultace s těmi, jichž se navrhaná opatření bezprostředně dotknou, a zajistit při tom náležité zastoupení všech subjektů. Mimoto by veřejné konzultace neměly omezit poradní úlohu EHSV ani autonomii či pravomoci sociálních partnerů, které jsou zakotveny ve Smlouvách, zejména pokud jde o sociální záležitosti a otázky týkající se zaměstnávání (sociální dialog).

⁽¹⁾ Úř. věst. C 13, 15.1.2016, s. 192, Úř. věst. C 262, 25.7.2018, s. 22.

⁽²⁾ COM(2015) 215 final.

⁽³⁾ Úř. věst. C 487, 28.12.2016, s. 51 a Úř. věst. C 262, 25.7.2018, s. 22.

⁽⁴⁾ C(2017) 7810.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 383, 17.11.2015, s. 57.

⁽⁶⁾ Stanovisko platformy REFIT k podání XXII.4.a sdružením DIHK a k podání XXII.4.b občanem ohledně mechanismů konzultací se zúčastněnými stranami (přijaté dne 7. června 2017).

3.3.3. EHSV Komisi vybízí, aby se při plánování a uskutečňování konzultací důsledně řídila pokyny, které jsou ohledně konzultací se zúčastněnými stranami uvedeny v kapitole VII nástrojů ke zlepšování právní úpravy⁽⁷⁾. Obzvláště pak zdůrazňuje, že používané dotazníky by měly být vždy jasné, jednoduché a snadno vyplnitelné, měly by být respondentům předkládány v upravitelném formátu, umožňovat formulování volných odpovědí a komentářů a neměly by obsahovat návodné otázky.

3.3.4. EHSV Komisi připomíná, že s ohledem na svou zastupující úlohu má vhodné předpoklady pro to, aby jí pomohl určit zúčastněné strany, kterých se navrhovaná politická opatření dotknou nejvíce. Vyzývá Komisi, aby se s ním při přípravě konzultačních strategií a určování příslušných cílových skupin rozsáhleji radila.

3.3.5. EHSV je potěšen tím, že má Komise v úmyslu lépe zúčastněné strany informovat o tom, jakým způsobem byly jejich odpovědi využity. Náležitě poskytování zpětné vazby o tom, jak se jejich příspěvky promítly do rozhodovacího procesu, má zásadní význam pro to, aby měli občané i nadále důvěru v tvorbu politik a podíleli se na ní.

3.3.6. EHSV Komisi vyzývá, aby reagovala na dlouhodobý požadavek EHSV a podrobně popsala, jakým způsobem posuzuje váhu jednotlivých příspěvků, které obdrží během veřejných konzultací, z hlediska jejich reprezentativnosti. V době šíření dezinformací, vedení masových kampaní (například prostřednictvím sociálních médií) a používání botů má tento krok stále větší význam.

3.4. Posouzení dopadů

3.4.1. EHSV připomíná své stanovisko⁽⁸⁾, v němž se věnoval otázce, jak zlepšit evropský ekosystém posuzování dopadů.

3.4.2. EHSV zdůrazňuje, že by Komise měla každý legislativní návrh automaticky podložit kompletním posouzením dopadů. Pokud tak neučiní, pak by měla podrobně zdůvodnit, proč se k tomu rozhodla, a předložit veškeré informace a údaje, z nichž daný návrh vychází a/nebo o které se daný návrh opírá.

3.4.3. EHSV vyzývá Evropský parlament a Radu, aby dostály svému závazku, který přijaly v interinstitucionální dohodě o zdokonalení tvorby právních předpisů⁽⁹⁾, a aby v průběhu legislativního procesu prováděly vlastní posouzení dopadů svých podstatných změn v návrzích, včetně změn uskutečněných během třístranných jednání. Navrhuje, aby Komise a normotvůrci spolu s Výborem pro kontrolu regulace vypracovaly společný soubor kritérií, pomocí nichž bude možné definovat „podstatné“ změny a snáze zjistit, zda je v souvislosti s danými změnami nezbytné provést dodatečné posouzení dopadů.

3.4.4. EHSV Komisi znovu vyzývá⁽¹⁰⁾, aby zavedla inteligentní schéma hodnocení, které by umožnilo dynamické modelování dopadu podstatných změn navržených spolunormotvůrci, přičemž by konkrétně vyjadřovalo dopad určitých parametrů, ale také kvalitativní údaje. V tohoto ohledu EHSV žádá, aby byl zahájen pilotní projekt týkající se inteligentního modelování.

3.4.5. EHSV se znepokojením poukazuje na závěry, k nimž dospěl Výbor pro kontrolu regulace ve své výroční zprávě za rok 2020⁽¹¹⁾ ohledně kvality posuzování dopadů ze strany Komise. Podle této zprávy vydal Výbor pro kontrolu regulace v roce 2020 mnohem méně kladných stanovisek (12 % stanovisek) a více stanovisek záporných (46 % stanovisek). Dále se v ní uvádí, že i kvalita prvotních posouzení byla v průměru výrazně nižší než v předcházejících letech, což bylo mnohdy způsobeno tím, že s ohledem na ambiciózní politické lhůty pro uskutečnění priorit nové Komise nebyl na přípravu posouzení dopadů k dispozici dostatek času. EHSV proto Komisi naléhavě žádá, aby stanovovala realistické lhůty, a její útvary tak vždy mohly provádět kompletní posouzení dopadů.

3.4.6. EHSV je znepokojen také tím, že Výbor pro kontrolu regulace ve své zprávě konstatoval, že pokud jde o informování o jednotlivých možnostech, Komise nezřídka neuvedla všechny možnosti, které přicházely v úvahu. Většinou se při tom zaměřila pouze na preferované (politické) možnosti, aniž by zohlednila alternativní kroky podporované hlavními zúčastněnými stranami. V jiných posouzeních dopadů zase byly opomenuty základní možnosti, poněvadž příslušné útvary měly za to, že nejprve musí obdržet politické pokyny. EHSV zdůrazňuje, že smyslem posouzení dopadů je dodávat faktické podklady a rozborů potřebné k tomu, aby bylo možné činit politická rozhodnutí, a nikoli zdůvodňovat možnosti, které Komise preferuje. Naléhavě Komisi žádá, aby se zdržela předpokládaného předkládání informací.

⁽⁷⁾ Nástroje ke zlepšování právní úpravy, Evropská komise (europa.eu).

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 434, 15.12.2017, s. 11.

⁽⁹⁾ Úř. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1 ([https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016Q0512\(01\)&from=CS](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016Q0512(01)&from=CS)).

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 14, 15.1.2020, s. 72.

⁽¹¹⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/rsb_report_2020_en_0.pdf.

3.4.7. EHSV vítá, že Komise má v úmyslu začleňovat do všech návrhů cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje, jak Výbor požadoval již v minulosti ⁽¹²⁾, a zaměřit posuzování dopadů tak, aby podporovalo souběžnou transformaci. Upozorňuje rovněž na to, že posuzování dopadů musí zůstat věcné a politicky neutrální a vycházet z faktických podkladů a nesmí sloužit ke zdůvodňování výsledné volby, která je upřednostňována z politického hlediska, a nesmí ani nahradit proces přijímání politických rozhodnutí příslušnými orgány. Příslušné dopady nesmí být řazeny podle politických preferencí, nýbrž musí být vždy posuzovány podle stejných zásad. EHSV bude praktické začleňování těchto aspektů v průběhu přezkoumávání nástrojů pro zlepšování právní úpravy pozorně sledovat a v případě potřeby k němu vypracuje doplňující stanovisko.

3.4.8. EHSV zdůrazňuje, že je nutné systematicky v posouzeních dopadů uplatňovat zásadu „zelenou malým a středním podnikům“ a důsledně analyzovat dopady na malé a střední podniky. Připomíná Komisi deset zásad, jimiž by se měla řídit tvorba politik týkajících se malých a středních podniků a které byly stanoveny v iniciativě „Small Business Act“ pro Evropu. Upozorňuje na to, že právní předpisy EU musí být z hlediska malých a střední podniků, a zejména mikropodniků účinné a snadno splnitelné. Vítá skutečnost, že v souladu se sdělením má být při jednáních o posuzování dopadů konzultován zmocněnec EU pro malé a střední podniky, a vyzývá tohoto zmocněnce, aby udržoval strukturovaný dialog a spolupráci s vnitrostátními organizacemi, které se zabývají zájmy těchto podniků. Dále pak vyzývá Komisi, aby omezila zátěž, již jsou vystavovány malé a střední podniky včetně mikropodniků, a na základě individuálního posouzení s cílem určit, zda jsou dotčeny všechny malé a střední podniky, nebo pouze mikropodniky, systematictěji zvážila možnost lehčích režimů dle nástroje č. 22 ze sady Nástrojů ke zlepšování právní úpravy, aniž by to ohrozilo dosažení cílů, které byly stanoveny v právních předpisech nebo platných normách a standardech.

3.4.9. EHSV odkazuje na jedno ze svých předcházejících stanovisek ⁽¹³⁾, v němž uvedl, že posuzování dopadů může a musí být systematicky prováděno i v případě aktů v přenesené pravomoci a prováděcích aktů. Připomíná Komisi, že „skutečnost, že u legislativního textu, na jehož základě jsou přijímány akty v přenesené pravomoci a prováděcí akty, bylo provedeno posouzení dopadů, nemůže postačovat, aby odůvodnila neprovedení posouzení dopadů u odvozených aktů. Každý jednotlivý akt musí být posouzen na základě vlastní podstaty věci [...]“.

3.4.10. EHSV vítá, že má Komise v úmyslu začlenit do tvorby politik EU strategický výhled, a odkazuje na své stanovisko k tomuto tématu ⁽¹⁴⁾. EHSV je připraven – coby instituce, která reprezentuje široké spektrum subjektů ze všech členských států a má status pozorovatele v Evropském systému pro strategickou a politickou analýzu (ESPAS) – poskytnout důležité podklady a informace pro proces sestavování prognóz.

3.5. Výbor pro kontrolu regulace

3.5.1. EHSV vysoce oceňuje činnost, kterou Výbor pro kontrolu regulace vykonává v oblasti regulačního dohledu. Vyzývá Komisi, aby zajistila, že bude mít tento výbor k dispozici dostatečné zdroje a kapacity a bude moci neomezeně plnit své úkoly.

3.5.2. EHSV upozorňuje na to, že Výbor pro kontrolu regulace formálně není nezávislým orgánem. Čtyři z jeho sedmi členů jsou úředníky Komise. EHSV navrhuje jmenovat do tohoto výboru dalšího externího odborníka, aby tak bylo jeho složení vyváženější.

3.6. Snižování zátěže a zásada „jeden přijmout – jeden zrušit“

3.6.1. EHSV bere na vědomí záměr Komise omezit regulační náklady a zátěž, které jsou spojeny s novými právními předpisy, a snížit zbytečné náklady a zátěž, kterým jsou v současnosti vystavováni občané, podniky a orgány veřejné správy. EHSV rovněž připomíná svoji výzvu k prosazování kvalitativního přístupu, který funguje rovnocenně jako kvantitativní analýza a zohledňuje též výhody, které se od právních předpisů očekávají ⁽¹⁵⁾. V jednom ze svých stanovisek ⁽¹⁶⁾ EHSV uvedl: „Náklady na regulaci musí být úměrné prospěchu, který přináší.“ Zdůrazňuje tedy, že při zavádění nových právních předpisů musí být kladen prvořadý důraz na zásadu proporcionality. Mimoto by Komise vždy měla posuzovat náklady, které by vznikly v případě, že by nebylo učiněno dané opatření, například v souvislosti s prohlubováním jednotného trhu a sociálními a environmentálními výzvami.

3.6.2. EHSV rovněž zdůrazňuje, že snižování zátěže nesmí vést k narušení harmonizace jednotného trhu ani vyvolat tlak na deregulaci. Snižování zátěže nesmí ohrozit dosažení politických cílů, zmírnit přísné hospodářské, sociální a environmentální normy EU ani zabránit přijetí nových iniciativ, pokud mají zjevnou přidanou hodnotu. Zátěž je však třeba snížit, jestliže prokazatelně není nezbytná pro uskutečnění daného politického cíle.

⁽¹²⁾ Úř. věst. C 14, 15.1.2020, s. 72.

⁽¹³⁾ Úř. věst. C 262, 25.7.2018, s. 22.

⁽¹⁴⁾ Úř. věst. C 220, 9.6.2021, s. 67.

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. C 434, 15.12.2017, s. 11.

⁽¹⁶⁾ Úř. věst. C 487, 28.12.2016, s. 51.

3.6.3. Pokud jde o zásadu „jeden přijmout – jeden zrušit“, podle níž by každý legislativní návrh vytvářející novou zátěž měl občany a podniky zbavit srovnatelné stávající zátěže na úrovni EU v téže oblasti politiky, je EHSV znepokojen tím, že – v rozporu s tím, co Komise dříve oznámila – sdělení neobsahuje prováděcí a metodické podrobnosti týkající se této zásady. Pro EHSV je tak obtížné posoudit výhody a problémy, které mohou být s jejím uplatňováním spojeny. Vyzývá tudíž Komisi, aby tyto podrobnosti neprodleně předložila, a vyhrazuje si právo dodatečně se k metodice používání této zásady vyjádřit, jakmile bude zveřejněna.

3.6.4. EHSV zdůrazňuje, že zásada „jeden přijmout – jeden zrušit“ sice může posloužit ke zlepšení právní úpravy, nesmí však být považována za samostatný nástroj ke snížení zátěže. Musí být naopak používána v kombinaci a součinnosti s existujícími nástroji EU v oblasti zlepšování právní úpravy, včetně posouzení dopadů, veřejných konzultací, hodnocení a kontroly regulace. EHSV vítá ujištění ze strany Komise, že tato zásada nebude uplatňována mechanicky nebo na základě kvantitativních cílů *ex ante*, nýbrž že se k jednotlivým případům bude přistupovat individuálně tak, aby bylo možno konkrétně určit, co lze zjednodušit, zefektivnit nebo odstranit, se zřetelem k požadovanému přínosu daného předpisu. EHSV bude zvlášť pozorně sledovat, zda Komise svým slovům dostojí v praxi. EHSV rovněž vyzdvihuje úlohu platformy Fit pro budoucnost (*Fit for Future*), v níž je sám zastoupen a která Komisi poskytuje doporučení ohledně toho, jak zjednodušit unijní právní předpisy a snížit zbytečnou zátěž a zároveň zaručit, aby byly politiky Unie zaměřené na budoucnost a relevantní z hlediska nových výzev, včetně těch daných vývojem v sociální, environmentální, geopolitické, technologické a digitální oblasti.

3.6.5. EHSV zdůrazňuje, že uplatňování zásady „jeden přijmout – jeden zrušit“ musí být považováno za společný institucionální úkol, na jehož plnění musí úzce spolupracovat všechny orgány EU v průběhu celého legislativního cyklu. V souladu s odstavcem 3.4.3 tohoto stanoviska žádá Evropský parlament a Radu, aby zajistily, že budou cíle unijních právních předpisů uskutečňovány z nákladového hlediska tím nejefektivnějším způsobem. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby normotvůrci a Komise úzce spolupracovali ve všech fázích tvorby politik a aby členské státy Komisi předávaly informace o tom, jaké náklady a přínosy po provedení právních předpisů EU vznikají.

3.6.6. EHSV vítá záměr Komise uvádět ve všech posouzeních dopadů odhadovanou výši správních nákladů a nákladů na přizpůsobení, které budou s navrhovaným opatřením spojeny. Poukazuje však na to, že v rámci zásady „jeden přijmout – jeden zrušit“ budou kompenzovány pouze správní náklady. Náklady na přizpůsobení mají být kompenzovány prostřednictvím jiných nástrojů, například Nástroje pro oživení a odolnost, fondů politiky soudržnosti a zemědělských fondů a mechanismu pro spravedlivou transformaci. Vzhledem k tomu, že náklady na přizpůsobení mohou podnikům – především pak malým a středním podnikům a mikropodnikům – přinést značnou zátěž, vyzývá Komisi, aby vedle uvádění odhadované výše nákladů navrhovala také konkrétní opatření, která podnikům pomohou přizpůsobit se novým regulačním rámcům a dodržovat je a současně udržet stabilní pracovní místa a zajistit odborné vzdělávání a rekvalifikaci pracovníků.

3.6.7. EHSV bere na vědomí, že má Komise v úmyslu považovat nahrazení 27 vnitrostátních úprav jedním harmonizovaným rámcem automaticky za jejich zrušení. Jedná se o mechanický přístup, jehož se chce Komise dle vlastního vyjádření vyvarovat. Harmonizace nemusí nutně vést k větší efektivitě. Je nutné posuzovat její účinky v jednotlivých případech individuálně. EHSV tudíž Komisi žádá, aby při určování případů zrušení předpisu vždy vycházela z analýzy nákladů a přínosů.

3.6.8. Pokud jde o opatření týkající se flexibilního používání zásady „jeden přijmout – jeden zrušit“, vyzývá EHSV Komisi, aby vyjasnila, na základě jakých kritérií bude rozhodovat o učinění výjimky a o tom, zda nastaly „výjimečné okolnosti“ pro provedení výměny.

3.6.9. EHSV poukazuje na to, že zásada „jeden přijmout – jeden zrušit“ bude uplatňována pouze u iniciativ, které figurují v pracovním programu Komise na rok 2022, a nebude se tedy vztahovat na důležité politické iniciativy, které byly předloženy během první poloviny jejího funkčního období. Komise tak neuskutečňuje to, k čemu se její předsedkyně Ursula von der Leyen zavázala v pracovních metodách Komise⁽¹⁷⁾ a také v pověřovacích dopisech adresovaných komisařům: „Kolegium se bude řídit zásadou ‚jeden předpis přijmout, jeden zrušit‘ [...] [pro] každý legislativní návrh vytvářející novou zátěž.“

3.6.10. EHSV Komisi vyzývá k zavedení vhodného rámce pro podávání zpráv o uplatňování zásady „jeden přijmout – jeden zrušit“, aby bylo možné ho v nadcházejících letech náležitě vyhodnotit.

3.7. Platforma Fit pro budoucnost

3.7.1. EHSV vítá vytvoření platformy Fit pro budoucnost (dále jen „platforma“). Připomíná, že úkolem této platformy je provádět hodnocení *ex post*, a nikoli navrhovat nové právní předpisy. EHSV se bude na její činnosti aktivně podílet.

⁽¹⁷⁾ P(2019) 2.

3.7.2. EHSV upozorňuje na to, že návrhy předložené prostřednictvím internetových stránek „Podělte se o svůj názor: Navrhněte zjednodušení!“ musí být i nadále zohledňovány v ročním pracovním programu platformy, i když nejsou zahrnuty v příloze II pracovního programu Komise. Mimoto by platforma měla mít i nadále možnost poskytovat Komisi doporučení ohledně horizontálních procesů zlepšování právní úpravy.

3.7.3. EHSV navrhuje, aby osoby nebo organizace, které chtějí platformě předložit nějaký návrh, Komise následně informovala o tom, jak s jejich podněty naložila, včetně odůvodnění.

3.8. Monitorování a hodnocení ex post

3.8.1. EHSV jednoznačně podporuje zásadu „nejprve hodnotit“ a vybízí Komisi, aby byla tato zásada důsledně uplatňována.

3.8.2. EHSV je potěšen tím, že s Komisí navázal úspěšnou spolupráci v oblasti hodnocení ex post a že jeho příspěvky byly shledány užitečnými, jelikož hodnocení prováděná Komisí obohacují o připomínky ze strany organizované občanské společnosti. Vyzývá k tomu, aby byla tato spolupráce soustavně utužována. Naléhavě rovněž žádá, aby byla jím provedená hodnocení zahrnuta do plánovaného společného rejstříku faktických podkladů – společného legislativního portálu.

3.8.3. Pokud jde o monitorování zavedených unijních právních předpisů, upozorňuje EHSV na to, že povinnosti týkající se monitorování a podávání zpráv za účelem shromáždění nezbytných informací a údajů musí být vždy přiměřené a nesmí občanům, podnikům a orgánům veřejné správy způsobovat přílišnou zátěž.

3.8.4. EHSV je znepokojen tím, k čemu v souvislosti s hodnoceními prováděnými Komisí dospěl ve své zprávě Výbor pro kontrolu regulace. Uvedl v ní totiž, že závěry hodnocení v náležité míře neodrážely učiněná zjištění. Tento výbor opakovaně vyjádřil znepokojení nad tím, že v závěrech jsou selektivním způsobem interpretovány shromážděné faktické podklady nebo v nich nejsou s dostatečnou jasností prezentovány jejich slabiny. Jedná se o závažný nedostatek, kvůli němuž hodnocení nemohou plnit svou stěžejní úlohu, tj. sloužit k vyvozování poznatků. EHSV Komisi naléhavě žádá, aby o účinnosti unijních právních předpisů informovala nepředpojatým způsobem.

3.8.5. EHSV se znepokojením konstatuje, že útvary Komise nemusí opětovně předložit hodnotící zprávy, k nimž Výbor pro kontrolu regulace vydal záporné stanovisko. Navrhuje, aby byl u hodnocení používán stejný systém jako v případě posouzení dopadů, tzn. že pokud bylo první stanovisko záporné, pak by měly být útvary Komise povinny přepracovat danou zprávu a formálně získat kladné stanovisko výboru.

3.9. Provádění a prosazování

3.9.1. EHSV odkazuje na svá doporučení týkající se provádění a prosazování, která formuloval v příslušném stanovisku ⁽¹⁸⁾.

3.9.2. EHSV vítá dlouhodobý akční plán pro lepší provádění a prosazování pravidel jednotného trhu ⁽¹⁹⁾, který předložila Komise, a vybízí ji, aby urychleně provedla navrhovaná opatření.

3.9.3. EHSV znovu upozorňuje na to, že převážná část regulační zátěže, jíž jsou vystavováni občané a podniky, i nadále vzniká na úrovni členských států a je zapříčiněna procesem a postupem provádění unijních právních předpisů ve vnitrostátním právu a jejich neodpovídajícím uplatňováním ze strany vnitrostátních orgánů. Jestliže se vnitrostátní zákonodárci rozhodnou využít svého prostoru pro uvážení a doplnit na vnitrostátní úrovni nějaké další požadavky, pak by tak – v souladu s povinnostmi vyplývajícími z interinstitucionální dohody o zdokonalení tvorby právních předpisů – měli učinit transparentním způsobem, měli by o tom informovat Komisi a ostatní vnitrostátní orgány a uvést důvody, které je k tomu vedly. Členské státy by měly mít rovněž na paměti, že jejich dodatečné požadavky mohou mít dopad na integritu a řádné fungování jednotného trhu, a měly by se pokud možno vyhnout opatřením, která by mohla vést k výraznému narušení a roztržštění.

3.9.4. EHSV se stejně jako ve svých předcházejících stanoviscích ⁽²⁰⁾ vyslovuje také pro to, aby byla v zásadě používána spíše nařízení než směrnice, neboť se tím zamezí nejednotnosti regulačních rámců v EU a podpoří se integrace jednotného trhu. Poukazuje však na to, že se nesmí snížit stávající míra ochrany občanů, spotřebitelů, pracovníků a životního prostředí.

V Bruselu dne 22. září 2021.

Předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

⁽¹⁸⁾ Úř. věst. C 262, 25.7.2018, s. 22.

⁽¹⁹⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-enforcement-implementation-single-market-rules_en_0.pdf.

⁽²⁰⁾ Úř. věst. C 18, 19.1.2011, s. 95.